

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

advies 58.184/3
van 21 september 2015

avis 58.184/3
du 21 septembre 2015

over

sur

een voorontwerp van wet 'tot
aanpassing van de bepalingen
van het Gerechtelijk Wetboek
inzake de verkiezing en de
aanstelling van de leden van de
Hoge Raad voor de Justitie'

un avant-projet de loi 'adaptant
les dispositions du Code
judiciaire relatives à l'élection
et à la désignation des
membres du Conseil supérieur
de la justice'

Op 14 september 2015 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Justitie verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet ‘tot aanpassing van de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek inzake de verkiezing en de aanstelling van de leden van de Hoge Raad voor de Justitie’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 17 september 2015. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Johan PUT, assessoren, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Frédéric VANNESTE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jo BAERT, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 21 september 2015.

*

Le 14 septembre 2015, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de la Justice à communiquer un avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un avant-projet de loi ‘adaptant les dispositions du Code judiciaire relatives à l'élection et à la désignation des membres du Conseil supérieur de la justice’.

L'avant-projet a été examiné par la troisième chambre le 17 septembre 2015. La chambre était composée de Jo BAERT, président de chambre, Jeroen VAN NIEUWENHOVE et Koen MUYLLE, conseillers d'État, Jan VELAERS et Johan PUT, assesseurs, et Annemie GOOSSENS, greffier.

Le rapport a été présenté par Frédéric VANNESTE, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jo BAERT, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 21 septembre 2015.

*

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd als volgt:

“Het mandaat van de huidige leden van de Hoge Raad voor de Justitie eindigt op 11 september 2016.

Gelet op de door de wet voorgeschreven termijnen, met name in toepassing van artikel 259bis-2, §5 van het Gerechtelijk Wetboek dat voorschrijft dat ten laatste acht maanden voor het verstrijken van het mandaat een oproep in het Belgisch Staatsblad moet worden bekendgemaakt, heeft de Algemene Vergadering van de Hoge Raad besloten om deze oproep te publiceren per december 2015.

Om tegemoet te komen aan de diverse problemen bij de organisatie van de volgende verkiezingen die zullen plaatsvinden in het voorjaar van 2016 en gelet op het gegeven dat in uitvoering van de aanpassingen van het Gerechtelijk Wetboek het koninklijk besluit van 15 februari 1999 houdende de vaststelling van de verkiezingsprocedure voor de ledenmagistraten van de Hoge Raad voor de Justitie zal worden aangepast, wordt een advies bij hoogdringendheid verzocht.”

*

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN WET

3. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt ertoe een aantal bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek die betrekking hebben op de Hoge Raad voor de Justitie, aan te passen. Het gaat om bepalingen inzake de voorwaarden om lid te zijn (artikel 2 van het ontwerp), de verkiezing van de leden (artikel 3) en de duur van de mandaten (artikelen 4 en 5).

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 2

4. Artikel 2 van het ontwerp strekt ertoe het in artikel 259*bis*-1, § 1, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek vermelde vereiste dat de leden van de Hoge Raad voor de Justitie “het bewijs [moeten] leveren van goed gedrag en zeden” te vervangen door de voorwaarde dat ze “niet veroordeeld zijn, zelfs niet met uitstel, tot enige correctionele of criminele straf, bestaande uit een geldboete, een gevangenisstraf of een autonome straf, behoudens veroordelingen wegens inbreuken op de wetgeving betreffende de politie over het wegverkeer”. Dezelfde voorwaarde “is van overeenkomstige toepassing op personen die in het buitenland tot een soortgelijke straf zijn veroordeeld door een in kracht van gewijsde gegane veroordeling”.

Krachtens artikel 28 van het Gerechtelijk Wetboek gaat iedere rechterlijke beslissing in kracht van gewijsde zodra zij niet meer voor verzet of hoger beroep vatbaar is, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt en onverminderd de gevolgen van de buitengewone rechtsmiddelen. Door te vermelden dat het om een in kracht van gewijsde gegane veroordeling dient te gaan, wordt vermeden dat rekening dient te worden gehouden met veroordelingen die nog niet definitief zijn.

Op de vraag waarom de vermelding dat het om een in kracht van gewijsde veroordeling dient te gaan slechts voorkomt bij veroordelingen in het buitenland en niet bij die in België, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“Het artikel dat we hebben opgenomen is geënt op artikel 11 van de wet van 10 april 2014 tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken dat artikel 991*quater* van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt en de voorwaarden bepaalt voor de opname in het register voor gerechtsdeskundigen.

De parlementaire werken bevatten geen verdere verduidelijking. Echter op zijn beurt hebben ze voor dit artikel inspiratie gehaald bij art. 5 van de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid die eveneens hetzelfde bepaalt en dus ook niet expliciet stelt dat ook binnenlandse veroordelingen in kracht van gewijsde moeten zijn gegaan.

Mij lijkt het logisch, hoewel niet expliciet zo gesteld, dat er geen verschil in behandeling is en dat ook de veroordelingen door Belgische hoven en rechtbanken in kracht van gewijsde moeten zijn gegaan. Zoniet is men immers nog niet definitief veroordeeld en kan men bezwaarlijk iemand verhinderen te kandideren.

Eventueel kunnen we de tekst in die zin nog aanpassen.”

Om een discriminatie te vermijden tussen niet definitief veroordeelden naargelang de veroordeling in België dan wel in het buitenland is uitgesproken – er valt immers niet in te zien hoe dit verschil in behandeling verantwoord zou kunnen worden –, zal de ontworpen bepaling aangepast moeten worden.

1. Conformément à l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 3°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée comme suit :

« Het mandaat van de huidige leden van de Hoge Raad voor de Justitie eindigt op 11 september 2016.

Gelet op de door de wet voorgeschreven termijnen, met name in toepassing van artikel 259bis-2, §5 van het Gerechtelijk Wetboek dat voorschrijft dat ten laatste acht maanden voor het verstrijken van het mandaat een oproep in het Belgisch Staatsblad moet worden bekendgemaakt, heeft de Algemene Vergadering van de Hoge Raad besloten om deze oproep te publiceren per december 2015.

Om tegemoet te komen aan de diverse problemen bij de organisatie van de volgende verkiezingen die zullen plaatsvinden in het voorjaar van 2016 en gelet op het gegeven dat in uitvoering van de aanpassingen van het Gerechtelijk Wetboek het koninklijk besluit van 15 februari 1999 houdende de vaststelling van de verkiezingsprocedure voor de ledenmagistraten van de Hoge Raad voor de Justitie zal worden aangepast, wordt een advies bij hoogdringendheid verzocht ».

*

2. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, la section de législation a dû se limiter à l'examen de la compétence de l'auteur de l'acte, du fondement juridique ¹ et de l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET DE LOI

3. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet d'adapter un certain nombre de dispositions du Code judiciaire qui concernent le Conseil supérieur de la justice. Il s'agit de dispositions relatives aux conditions pour être membre (article 2 du projet), à l'élection des membres (article 3) et à la durée des mandats (articles 4 et 5).

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par « fondement juridique » la conformité aux normes supérieures.

EXAMEN DU TEXTE

Article 2

4. L'article 2 du projet vise à remplacer la condition mentionnée à l'article 259*bis*-1, § 1er, alinéa 3, du Code judiciaire selon laquelle les membres du Conseil supérieur de la justice « doivent (...) produire un certificat de bonne vie et mœurs » par la condition selon laquelle ils « ne [doivent] pas avoir été condamné[s], même avec sursis, à une quelconque peine correctionnelle ou criminelle consistant en une amende, une peine de prison ou une peine autonome, à l'exception des condamnations pour infraction à la réglementation relative à la police de la circulation routière ». La même condition « s'applique par analogie aux personnes qui ont été condamnées à l'étranger à une peine de même nature par un jugement coulé en force de chose jugée ».

En vertu de l'article 28 du Code judiciaire, toute décision passe en force de chose jugée dès qu'elle n'est plus susceptible d'opposition ou d'appel, sauf les exceptions prévues par la loi et sans préjudice des effets des recours extraordinaires. En mentionnant qu'il doit s'agir d'une condamnation coulée en force de chose jugée, l'on évite de devoir tenir compte de condamnations qui ne sont pas encore définitives.

À la question de savoir pourquoi la mention qu'il doit s'agir d'un jugement passé en force de chose jugée ne figure qu'en cas de condamnations à l'étranger et pas pour les condamnations en Belgique, le délégué a répondu ce qui suit :

« Het artikel dat we hebben opgenomen is geënt op artikel 11 van de wet van 10 april 2014 tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken dat artikel 991*quater* van het Gerechtelijk Wetboek wijzigt en de voorwaarden bepaalt voor de opname in het register voor gerechtsdeskundigen.

De parlementaire werken bevatten geen verdere verduidelijking. Echter op zijn beurt hebben ze voor dit artikel inspiratie gehaald bij art. 5 van de wet van 10 april 1990 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid die eveneens hetzelfde bepaalt en dus ook niet expliciet stelt dat ook binnenlandse veroordelingen in kracht van gewijsde moeten zijn gegaan.

Mij lijkt het logisch, hoewel niet expliciet zo gesteld, dat er geen verschil in behandeling is en dat ook de veroordelingen door Belgische hoven en rechtbanken in kracht van gewijsde moeten zijn gegaan. Zoniet is men immers nog niet definitief veroordeeld en kan men bezwaarlijk iemand verhinderen te kandideren.

Eventueel kunnen we de tekst in die zin nog aanpassen ».

Afin d'éviter une discrimination entre les condamnés non définitifs selon que la condamnation a été prononcée en Belgique ou à l'étranger – on n'aperçoit en effet pas comment cette différence de traitement pourrait être justifiée –, il y aura lieu d'adapter la disposition en projet.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT